

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. 129
Gilbjerg Hoved

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. 129 Gilbjerg Hoved.

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

Gilbjerg Hoved
Fotograf: Mogens Holmen
Øvrige fotos: Søren Agerlund

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.:

Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N129 *Gilbjerg Hoved* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 40 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsats opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning herom henvises til driftsplanen og det tilhørende Naturplejeark, som kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

På baggrund af nærværende plejeplan opdateres Naturplejearket, der er et bilag til enhedens driftsplanlægning, hvor de specifikke plejetiltag vil være beskrevet på lokalitetsniveau, med bl.a. angivelse af naturtilstand, plejemål, plejetiltag, udløb og prioritering (tidsfølge).

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afreporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år. I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Natura 2000-området Gilbjerg Hoved ligger ud til Kattegatkysten 2 km vest for Gilleleje. Dets samlede areal er ca. 40 ha med en kystlinje på ca. 700 m. Det afgrænses som vist på figur 1 og figur 2. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H113.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte kystlinjen og de kystnære overdrev samt småsøer med stor vandsalamander.

Selve Gilbjerg Hoved er en 30 m høj, stejl, noget eroderet og delvist træbevokset moræneklint mod kysten. Den øvrige skrænt langs kysten er forholdsvis åben med spredte buske, og den indeholder en artsrig overdrevsvegetation med flere sjældne og halvsjældne plantearter. Neden for skrænten findes en smal, delvist stenet strand og mod vest også små arealer af klitnatur. Arealerne lige ovenfor skrænten er mest bevokset med træer, men videre ind i landet bliver området åbent med græsdomineret natur og spredte krat. På morænebakkerne findes ud mod kysten større arealer med overdrevsnaturtyper. I lavningerne ligger der flere mindre vandhuller og et lille rigkær. I de fleste af vandhullerne yngler der stor vandsalamander. Mod vest indgår en del af et feriecenter i Natura området.

I området lever bl.a. spidssnudet frø, der ikke indgår i udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder, men er generelt beskyttet efter andre regler (såkaldt bilag 4-art).

På et surt overdrev syd for kystskrænten vokser planten bakke-gøgelilje, som heller ikke i sig selv er på områdets udpegningsgrundlag, men er truet (røddlistet) i Danmark og samtidigt af EU angivet som karakteristisk for denne naturtype.

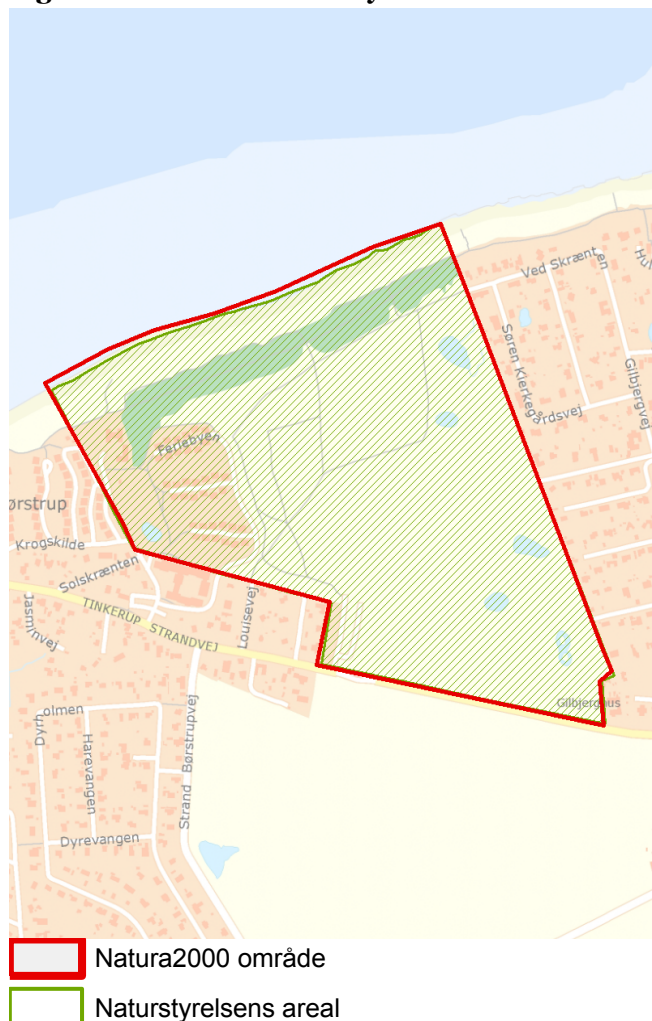
Af andre røddlistede arter kan nævnes natsommerfuglen *Photedes captiuncula*, der lever ude på kystskrænten.

I området observeres hvert år et meget stort fugletræk.

Natura 2000-området ligger i Gribskov Kommune og indenfor vandplanområdet vandområdedistrikt Sjælland (hovedvandopland Øresund).

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

Hele området på i alt 40 ha er statsejet og forvaltes af Naturstyrelsen og ca. 25 ha nærmest kysten er fredet.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
6230	Surt overdrev	5,0
7230	Rigkær	0,1
6210	Kalkoverdrev	5,1
2130	Grå/grøn klit	0,1
1230	Kystklint/klippe	1,0
I alt		11,3

På udpegningsgrundlaget er endvidere flg. naturtyper:

- Søbred med småurter (3130)
- Næringsrig sø (3150)

Desuden er der i udpegningsgrundlaget nævnt følgende arter, der forekommer, eller har potentiale til at kunne indfinde sig, i Naturstyrelsens dele af Natura 2000-området:

- Stor vandsalamander (1166)

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede naturtypebevarende pleje i form af slæt med fjernelse af det afslåede materiale samt bekæmpelse af invasive arter og problemarter. Desuden rydning af opvækst omkring nogle vandhuller til gavn for stor vandsalamander.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser	3	Andel (% af total antal indsatser)	23 ha + 5 vandhuller	100 %
Ikke-gennemførte indsatser	0	Andel (% af total antal indsatser)	0 ha	0 %

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

I området gennemført plejetiltag til sikring af den lysåbne natur på overdrevet bag kystskrænten. Det er sket i form af slæt med fjernelse af det afslåede materiale samt bekæmpelse af invasive arter og problemarter.

Der er foretaget naturpleje omkring 5 vandhuller på overdrevsarealet for at fremme velegnede levesteder for stor vandsalamander, der er på udpegningsgrundlaget.

Konkrete erfaringer

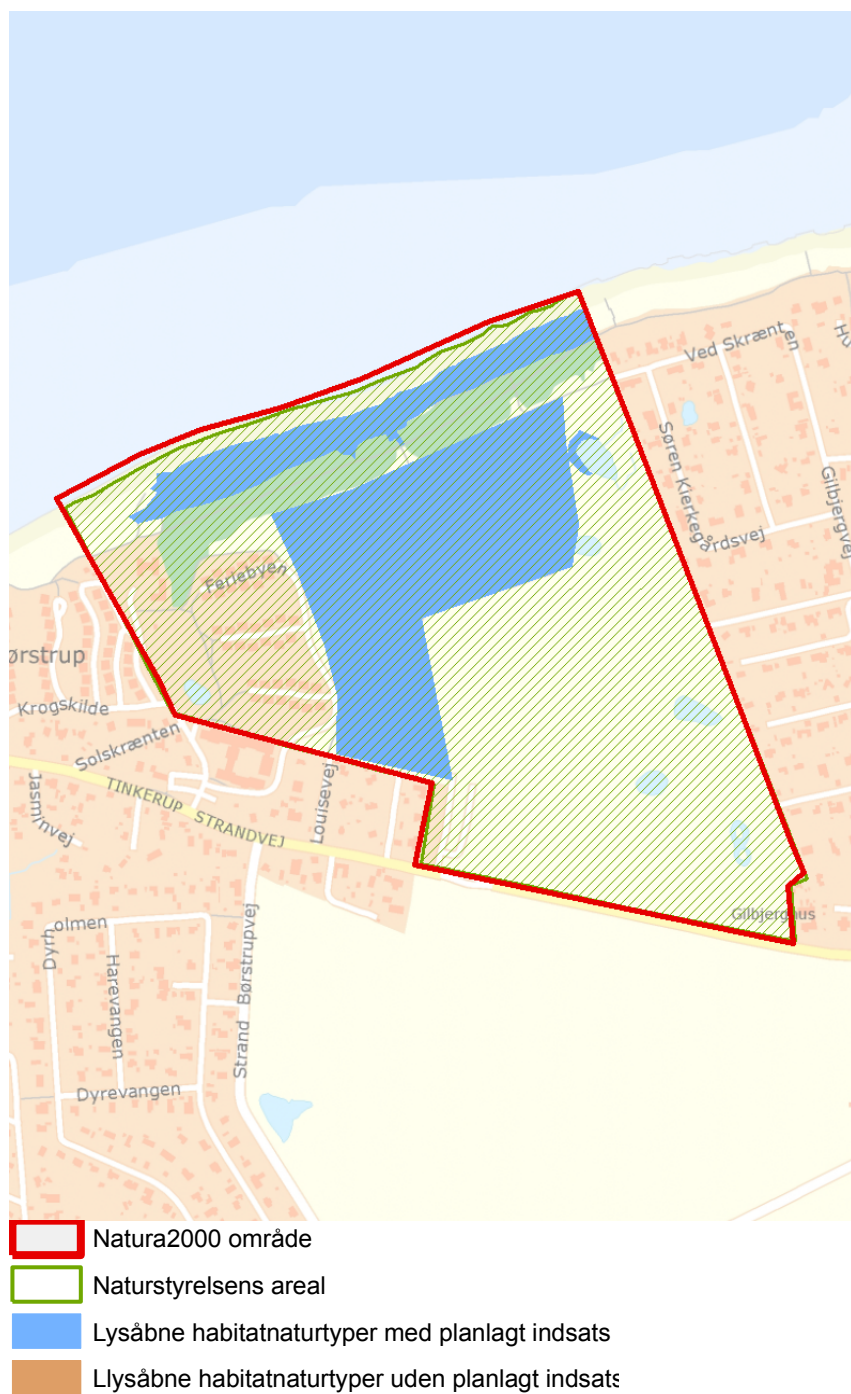
Plejen på de store overdrev bag skovbevoksningen er sket i form af høslæt og bortkørsel af det afslåede sker sædvanligvis i sensommeren for at få flest mulige planter til at afblomstre og kaste frø. Plejen har hævet tilstanden på kalkoverdrevet og de sure overdrev til II God tilstand. Stedvise forekomster af invasive arter og problemarter foregår som en del af høslætlejen.

Enheden vurderer, at skrænten de fleste steder har en ganske god dynamik og naturlig udvikling. Der er derfor ikke planlagt eller foretaget naturpleje på registrerede naturtyper på selve kystskrænten

Der er ikke sket bekæmpelse af invasive arter på selve kystskrænten eller under skræntfoden. Enheden anser at pleje af invasive arter på selve kystskrænten i det østlige område, som er registreret som kalkoverdrev vil være ganske farlig og ressourcekrævende. I den kommende plejeperiode planlægges dog tiltag med formål at bekæmpe invasive arter på områder, som er tilgængelige.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger, og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen kalkoverdrev (6210) med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype, og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for N2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag, ligesom at der kan være fastlagt flere tiltag for en art (i dette Natura 2000-område stor vandsalamander).

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. I Naturplejeåret der ligger som bilag til driftsplanen fremgår Naturstyrelsens vurdering af plejebehovet for de løbende samt enkeltstående plejetiltag, herunder med en angivelse af en prioritering af tidsfølgen på disse, naturtilstanden og plejebehovet.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af henholdsvis slæt med fjernelse af det afslåede på kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230), rydning af opvækst på rigkær (7230), bekæmpelse af invasive arter på kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230).

Tabel c: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	5,1
			Naturtypebevarende pleje	5,1
			Naturlig dynamik	0,8
	6230	Surt overdrev	Sikring af naturtypen	5,0
			Naturtypebevarende pleje	5,0
			Naturlig dynamik	0,6
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	1230	Kystklint/klippe	Sikring af naturtypen	1,0
			Naturlig dynamik	1,0

Tabel d: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,1
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,1
			Rydning af opvækst	Eksisterende	0,1
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,1
	6210	Kalkoverdrev	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,2
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,2
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	4,3
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,7
	6230	Surt overdrev	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,2
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,2
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	4,3
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,6
	2130	Grå/grøn klit	Andet areal uden drift	Eksisterende	0,1
	1230	Kystklint/klippe	Andet areal uden drift	Eksisterende	1,0

Billede 1. Høslet, hvor materialet fjernes fra arealet på overdrevet.

Særlig indsats for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel c og d.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arten stor vandsalamander end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper på arealet forventes at medføre, at de i Natura 2000-planen udpegede naturtyper og arter på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. 129 Gilbjerg Hoved

Natura 2000-området Gilbjerg Hoved ligger ud til Kattegatkysten 2 km vest for Gilleleje. Dets samlede areal er ca. 40 ha med en kystlinje på ca. 700 m. Det afgrænses som vist på figur 1 og figur 2. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H113. Hele området forvaltes af Naturstyrelsen.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte kystlinjen og de kystnære overdrev samt småsøer med stor vandsalamander.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
6230	Surt overdrev	5,0
7230	Rigkær	0,1
6210	Kalkoverdrev	5,1
2130	Grå/grøn klit	0,1
1230	Kystklint/klippe	1,0
I alt		11,3

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger, og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen kalkoverdrev (6210) med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	5,1
			Naturtypebevarende pleje	5,1
			Naturlig dynamik	0,8
	6230	Surt overdrev	Sikring af naturtypen	5,0
			Naturtypebevarende pleje	5,0
			Naturlig dynamik	0,6
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	1230	Kystklint/klippe	Sikring af naturtypen	1,0
			Naturlig dynamik	1,0

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,1
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,1
			Rydning af opvækst	Eksisterende	0,1
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,1
	6210	Kalkoverdrev	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,2
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,2
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	4,3
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,7
	6230	Surt overdrev	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,2
			Bekæmpelse af andre problemarter	Eksisterende	0,2
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	4,3
			Andet areal uden	Eksisterende	0,6

			drift		
	2130	Grå/grøn klit	Andet areal uden drift	Eksisterende	0,1
	1230	Kystklint/klippe	Andet areal uden drift	Eksisterende	1,0

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arten stor vandsalamander end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på arealet forventes at medføre, at de i Natura 2000-planen udpegede naturtyper og arter på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk